

تدوین لایحه‌ای برای کاهش مجازات کودکان مرتکب بزه

امیدی که در کانون‌های اصلاح و تربیت دمیده شد

سعیده علیپور

بلوغ، ملاک مجازات در نظر گرفته می‌شود. به طوری که بلوغ شرعی را در دختر ۹ سال و در پسر ۱۵ سال تمام قمری در نظر می‌گیرند. همین موضوع یکی از مواردی است که همواره از سوی حقوقدانان و حامیان حقوق کودکان و نوجوانان مورد انتقاد واقع می‌شود. آنها بزه در اطفال را ناشی از عدم درک صحیح از حسن و قبح اعمال خویش می‌دانند و معتقدند این گروه سنی مسئول جرایم ارتکابی خود نیستند. همین انتقادات سبب شد تا دولت از زمان روی کار آمدن در سال ۹۳ اقدام به تدوین لایحه‌ای برای کاهش مجازات‌های کودکان مرتکب جرایم کند.

لایحه‌ای که مشاور حقوقی و پارلمانی معاونت امور زنان و خانواده، در مورد آن می‌گوید: «این لایحه با اصلاح مواد ۸۸، ۸۹ و ۹۱ فصل دهم قانون مجازات اسلامی با عنوان «مجازات‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و نوجوانان» قصد کاهش مجازات‌ها و بهره‌مندی و توجه بیشتر از روش تربیتی و آموزشی دارد». لایحه‌ای که به مجلس فرستاده شده و باید دید نمایندگان در مورد آن چه تصمیمی می‌گیرند.

قانون فعلی چه می‌گوید؟

در قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۷۰ که هم‌اکنون ملاک عمل در محاکم کشور است قانونگذار در ماده ۴۹ تأکید می‌کند که «اطفال در صورت ارتکاب جرم مبری از مسئولیت کیفری هستند و تربیت آنان با نظر دادگاه به عهده

سرپرست اطفال و عندالافتضاء کانون اصلاح و تربیت اطفال است». منظور از طفل در این قانون کسی است که به حد بلوغ شرعی نرسیده باشد. در ماده ۵۰ همین قانون نیز آمده است که «چنانچه غیر بالغ مرتکب قتل و ضرب و جرح شود عاقله ضامن است لکن در مورد اتلاف مال اشخاص، خود طفل ضامن است و اداء آن از مال طفل به عهده ولی طفل است».

هر چند در مواد ذکر شده، قانون اطفالی را که به بلوغ شرعی نرسیده‌اند فاقد مسئولیت کیفری دانسته‌اند اما با نگاه به تبصره ماده ۱۲۱۰ قانون مدنی که در آن بلوغ شرعی را در دختر ۹ سال تمام قمری و در پسر ۱۵ سال تمام قمری عنوان کرده، متوجه می‌شویم که دختران بالای ۹ سال و پسران بالای ۱۵ سال مرتکب جرم دیگر مشمول ماده ۵۰ نمی‌شوند. به طوری که اگر دختر بچه ۱۰ ساله‌ای مرتکب قتل عمد شود، مطابق قانون کنونی که در محاکم اجرا می‌شود و در صورت مطالبه قصاص از ناحیه اولیاء دم، می‌شود، اما اجرای مجازات آن تا ۱۸ سالگی به تعویق می‌افتد.

در حالی که برخی بلوغ دختران در بعضی از مناطق ایران را ۱۳ سال می‌دانند، برخی دیگر حتی این سن را هم منطقی ندانسته و معتقدند یک کودک و نوجوان را نمی‌توانند همچون یک فرد جوان، میانسال و حتی سالخورده محاکمه و برای او مسئولیت کیفری قابل بود.

با تصویب لایحه جدید، افراد زیر ۱۸ سالی که مرتکب جرایم در حد قصاص شوند، به مجازات و احکام غیر از اعدام محکوم می‌شوند

موضوعی که با تصویب لایحه جدید قانون مجازات اسلامی برطرف شده و افراد بالغ کمتر از ۱۸ سال در مجازات‌های مستوجب حد و قصاص در صورتی که ماهیت جرم انجام شده یا حرمت آن را درک نکنند یا در رشد و تکامل عقل آنها شبهه وجود داشته باشد، حسب مورد و با توجه به سن شان به مجازات‌های پیش‌بینی شده در قانون اخیر التصویب محکوم می‌شوند.

احکام سنگین بر دوش نوجوانان

اما در این میان آنچه بیش از همه مورد انتقاد و البته حاشیه‌های بین‌المللی بوده است، ماجرای اعدام افرادی است که در دوران نوجوانی و قبل از رسیدن به ۱۸ سال مرتکب جرم شده‌اند. در حالی که طبق کنوانسیون‌های بین‌المللی کشورها را از اعدام افراد کمتر از ۱۸ سال منع کرده است، اما مجازات کودکان در ایران و از جمله صدور حکم اعدام برای آنان در موارد مختلف از جمله درگیری و قتل، قاچاق مواد مخدر و... یکی از چالش‌های مهم نقض حقوق بشر در ایران بوده است.

نگاهی به اخبار نشان می‌دهد، در سال‌های اخیر بارها اعدام افراد به دلیل جرم‌های مرتکب شده در دروان نوجوانی به اجرا درآمده است.

تدوین لایحه‌ای برای کاهش مجازات‌های کودکان

با همین رویکرد، دولت در سال ۹۲ اقداماتی را برای کاهش مصادیق جرم در گروه سنی کودک و نوجوان آغاز کرد. در همین باره اشرف گرامی‌زادگان، مشاور حقوقی و پارلمانی معاونت امور زنان و خانواده، با بیان اینکه لایحه اصلاح مقررات ناظر بر مسئولیت کیفری اطفال و نوجوانان در قانون مجازات اسلامی شامل گروه سنی زیر ۱۸ سال می‌شود، به ایسنا گفته است: «این لایحه برای تمامی کودکان و نوجوانان در کشور است. شمول لایحه فقط کودکان و نوجوانان هستند. لایحه در مورد اصلاح مواد ۸۸، ۸۹ و ۹۱ قانون مجازات اسلامی مصوب اردیبهشت سال ۹۲ است. که جایگزین مواد قبلی خواهد شد. البته امیدواریم پس از ورود به مجلس شورای اسلامی تصویب شود».

مشاور حقوقی و پارلمانی معاونت امور زنان و خانواده رئیس جمهوری، در خصوص این لایحه گفت: «محتوای این لایحه به فصل دهم و نوجوانی مجازات اسلامی با عنوان «مجازات‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و نوجوانان» معطوف شده که از ماده ۸۸ آغاز و به ماده ۹۵ ختم می‌شود. این مواد به تعیین مجازات اطفال و نوجوانانی می‌پردازد که مرتکب جرایم تعزیری شده‌اند.

این جرایم به موجب قانون تعیین و اعمال می‌شود. اصلاح جدید در مورد سه ماده ۸۸، ۸۹ و ۹۱ این قانون است. به این صورت که ماده ۸۸ برای اشخاص تا ۹ سال ۱۲ سال که مرتکب جرایم تعزیری شده‌اند تدابیر تأمینی اتخاذ می‌کند. البته به دوروش انجام می‌شود. روش نخست تحویل به والدین یا اخذ تعهد و روش دوم تسلیم به اشخاص حقیقی یا حقوقی که دادگاه به صلاح بداند. هر یک از دو بند چگونگی تدابیر تأمینی و تربیتی را مشخص کرده است. «در ماده ۸۹، مجازات تعزیری تعیین شده برای اشخاص سن ۱۵ تا ۱۸ سال است که در باره نگهداری در کانون اصلاح و تربیت و میزان اقدامات را معین می‌کند. ماده ۹۱ هم اشخاص زیر ۱۸ سال را که مرتکب جرایم موجب حدود و قصاص شوند را به

بر اساس قانون فعلی دختران بالای ۹ و پسران بالای ۱۵ سال قمری در قبال وقوع جرم مسئول هستند، اما برخی معتقدند یک کودک را نمی‌توان همچون یک فرد بالغ محاکمه کرد

مجازات و تدابیر مواد ۸۸ و ۸۹ را جاع و محکوم می‌کند». مشاور حقوقی و پارلمانی معاونت امور زنان و خانواده رئیس جمهوری معتقد است که معاونت امور زنان و خانواده، کودکان را در بخش مسئولیت کیفری، به لحاظ سن، نیازمند حمایت خاص دانسته و از این رو با توجه به حقوق کودکان، لازم دید از منافع عالیه کودکان زیر ۱۸ سال سن به طور عام و کودکان دختر زیر ۱۸ سال به طور خاص حمایت کند.

وی با بیان اینکه اگر به پرونده‌ها نگاهی بیندازید اغلب این کودکان قصد و نیت جرم نداشته‌اند اما در شرایط بد و موقعیت بدی قرار گرفته‌اند، گفت: «متخصصان حوزه کودکان معتقدند اگر کودک و نوجوانی زیر ۱۸ سال مرتکب جنایت شد با توجه به سن و شرایط خاص جوانی او، نباید حکم سنگین و غیر قابل بازگشت به او داده شود. بلکه باید همه دست به دست هم بدهند تا فرصتی برای اصلاح و جبران برای او ایجاد شود».

راه‌اندازی پلیس کودکان در کلاترئی‌های پایتخت

در حالی که دیروز مشاور حقوقی و پارلمانی معاونت امور زنان و خانواده رئیس جمهوری از فرستادن لایحه جدید با رویکرد اصلاح قانون مجازات کودکان و نوجوانان و رویکرد تربیتی برای مقابله با جرم در این گروه سنی، به مجلس گفت، رئیس پلیس پایتخت هم از تشکیل پلیس کودکان در تمام کلاترئی‌های پایتخت، خبر داد. حسین رحیمی به باشگاه خبرنگاران جوان گفت: «معمولا در این دایره با افراد بر خورد قضایی نمی‌شود و کار مشاوره و مددکاری انجام می‌شود».

شاید رویکردهای اخیر نشان می‌دهد که نگاه به وقوع جرم از سوی کودکان تغییر کرده است و بیش از آنکه در بی محاکمه و مجازات آنان باشد، به راه‌های رفع ریشه‌های بزه توجه دارد.

از گوشه و کنار

ورود مجلس به نحوه برگزاری کنکور سراسری

نایب‌رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی گفت که نحوه برگزاری آزمون‌های سراسری در مجلس بررسی می‌شود. به گزارش ایسنا، احمد نادری در صفحه شخصی خود در توئیتر با اشاره به برگزاری کنکور ۱۴۰۰ نوشت: قبلاً نسبت به برگزاری صحیح آزمون سراسری و رعایت پروتکل‌های بهداشتی و همچنین امنیت کنکور، به وزارت علوم و سازمان سنجش تذکر داده بودیم. وی با انتقاد از ضعف رعایت پروتکل‌های بهداشتی در برگزاری آزمون‌های سراسری گفت که این موضوع را حتماً در مجلس پیگیری خواهیم کرد. کنکور سال ۱۴۰۰ از روز چهارشنبه (۹ تیر) با رقابت داوطلبان گروه آزمایشی هنر آغاز شد و دیروز (۱۲ تیر) با رقابت داوطلبان گروه آزمایشی زبان‌های خارجی به پایان رسید.

رها سازی آب سد کرخه برای تأمین حقابه هورالعظیم

نماینده مردم شوش در مجلس شورای اسلامی از رها سازی آب سد کرخه برای تأمین حقابه هورالعظیم خبر داد. به گزارش خبرگزاری خانه ملت؛ محمد کعب عمیر گفت: پس از بازدید میدانی از سد کرخه و با رایزنی و پیگیری در سطح استانی و ملی پیرامون رها سازی آب در رودخانه کرخه جهت تأمین حقابه هورالعظیم، محیط زیست، کشاورزی و آب و برق مناطق پایین دست صورت گرفت. وی افزود: عملیات رها سازی با حجم بیش از ۱۰۰ متر مکعب بر ثابته انجام شده است.

امام جمعه سنندج: به کولبران شلیک نکنید

امام جمعه سنندج، در خطبه‌های نماز جمعه این هفته سنندج ضمن انتقاد از کشته شدن کولبران در مرزها گفت: این افراد برای تهیه لقمه نانی در دو طرف مرز مشغول جابجایی کالا هستند و نیروهای هنگ مرزی نباید به آنها تیراندازی کنند. به گزارش ایرنا، امام‌موسا فایق رستمی گفت: در این وضعیت معیشتی اگر خانواده‌ای سرپرست خود را از دست دهد با مشکلات و گرفتاری‌های زیاد دیگری روبرو می‌شود. کشته شدن چهار کولبر طی دو هفته اخیر توسط نیروهای مرزبانان و آکنش‌های گسترده‌ای رادری داشت.

درخواست توقف ساخت تله‌کابین در ناهارخوران

هزاران نفر از دوست‌داران محیط زیست با راه‌اندازی کارزاری از رئیس فراکسیون محیط زیست مجلس و رئیس سازمان جنگل‌ها خواسته‌اند مانع ساخت تله‌کابین در جنگل ناهارخوران شوند. به گزارش خبرگزاری مهر پیشتر پروژه ساخت این تله‌کابین با مخالفت نهاد‌های محیط زیستی به تصمیم شورای عالی شهرسازی احاله شده بود که نهایت چند روز پیش مورد موافقت این شورا قرار گرفت. با تصویب ساخت این پروژه در شورای عالی شهرسازی فعالان محیط زیست با راه‌اندازی کارزاری که تا امروز بیش از ۷ هزار نفر آن را امضا کرده‌اند خواستار توقف این طرح شده‌اند.

ثبت ساعتی ۱۶ تولد و ۹ فوتی در تهران طی سال گذشته

رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان تهران با اشاره به ثبت بیش از ۱۴۲ هزار ولادت در استان تهران طی سال ۱۳۹۹ از کاهش ۳۰ درصدی ولادت در بازه زمانی پنج سال از ابتدای سال ۹۵ تا پایان ۹۹ خبر داد. مسعود شفیعی به ایسنا گفت: طبق آمار ثبت احوال در سال ۱۳۹۹ تعداد ۱۴۲ هزار و ۹۵۹ ولادت در استان تهران ثبت شده است به این معنا که در هر ساعت ۱۶ تولد داشتیم. وی با اشاره به میزان فوتی‌ها در سال گذشته افزود: میزان فوتی‌ها در سال ۹۹ به‌طور میانگین هر ساعت ۹ فوتی بوده که در مجموع در سال گذشته ۸۰ هزار و ۶۵۰ نفر از هموطنانمان را از دست داده‌ایم.

شیوع کروناوی دلتا و کندی واکسیناسیون در کشور

نقشه ایران دوباره قرمز شد

این روزها اوج گیری مجدد ویروس کرونا از جنوب به مرکز و شمال کشور چنان سرعت گرفته که هر روز شمار شهرهایی که در نقشه، رنگ قرمز وضعیت کرونایی می‌گیرد، بیشتر می‌شود، به طوری که شمار شهرهای قرمز کرونایی از ۳۲ شهر در چهارم تیر ماه به ۹۲ شهر رسیده است.

۷۰ درصد کارمندان ادارات تهران دور کار شدند

به گزارش ایسنا، در حالی تهران از دیروز در شمار این شهرهای قرمز قرار گرفت که طبق اعلام غلامرضا عباس پاشا، معاون توسعه مدیریت و منابع استاندار تهران استان تهران دوباره ۷۰ درصد از کارمندان ادارات و مراکز دور کاری می‌شوند.

وی همچنین اعلام کرد که ۳۰ درصد دیگر نیروها نیز باید در محل کار خود حضور یابند و حضوری فعالیت کنند. همچنین مشاغل

ضروری موظفند تا به صورت ۵۰ درصد فعالیت کنند.

دلایل بروز موج پنجم کرونا

طبق اعلام وزارت بهداشت شیوع کرونایی دلتا، دلیل اصلی تغییر رنگ‌بندی کرونایی و افزایش مناطق قرمز در کشور است. این در حالی است که کاهش سطح مراقبت‌های بهداشتی نیز باعث آغاز خیز پنجم کرونا در کشور شده است.

البته باید در میان این دلایل، روند کند واکسیناسیون علیه کرونا در کشور را هم اضافه کرد. در شرایطی که سایر کشورهای سازنده واکسن، با دو یا حداکثر سه واکسن به پیشرفت‌های قابل ملاحظه‌ای در واکسیناسیون جمعیت خود دست یافته‌اند و بخشی از واکسن‌ها را نیز صادر می‌کنند، در ایران نیز با وجود اینکه از پیشرفت کار آزمایشی بالینی چندین پلتفرم واکسن کرونا صحبت می‌شود و حتی دو واکسن کووایران برکت و پاستو کووک هم مجوز مصرف

اضطرابی دریافت کرده‌اند، اما هنوز خبری از ورود این واکسن‌ها به عرصه واکسیناسیون مردم علیه کرونا نیست و حتی افراد ۷۰ سال به بالا هم هنوز به صورت کامل در کشور علیه این بیماری واکسینه نشده‌اند. از طرفی روند واد واکسن نیز بسیار کند است.

تولید ۵۰ میلیون دز واکسن برکت تا آخر شهریور

با بالا گرفتن انتقادات از کندی روند واکسیناسیون دیروز رئیس مرکز اطلاع‌رسانی و روابط عمومی ستاد اجرایی فرمان امام از تولید ۵۰ میلیون دز واکسن کووایران برکت تا پایان شهریور ماه خبر داد. حجت نیکی ملکی، در توئیترش در این باره نوشت: تا الان دو میلیون و ۵۰ هزار دز واکسن برکت تولید شده است. از این هفته افزایش ظرفیت تولید محقق شد و هم‌اکنون یک میلیون و ۲۰۰ هزار دز در هفته تولید واکسن داریم. وی افزود: بر سر وعده خود هستیم، با افزایش ظرفیت‌های بعدی انشالله تا پایان شهریور بیش از ۵۰ میلیون دز واکسن تولید خواهیم کرد. ملکی در واکنش به گلایه‌های مردم درباره علت اعلام آمارهای متفاوت از تولید واکسن

برکت توضیح داد که هر دز واکسن دو هفته فرایند کنترل کیفیت دارد، ۲۶۰ هزار دز تحویل شده، ۴۰ هزار دز هم از پنجشنبه گذشته آماده تحویل است لذا هر دز واکسن دو هفته پس از تولیدش آماده تحویل به وزارت بهداشت است. رئیس مرکز اطلاع‌رسانی و روابط عمومی ستاد اجرایی فرمان امام در پاسخ به اینکه پس چرا سرعت تزریق اینقدر پایین است؟ گفت: واکسیناسیون در حوزه وزارت بهداشت است. مسئولیت توزیع و تزریق با وزارت بهداشت است. ملکی در باره تأثیر واکسن برکت بر روی